

LA NEGRETA I ALTRES VEUS EMMUDIDES

Antònia Ibarra i Cous

Josep Mas Segura

A la Sala Francesc Buireu, a les 7 de la tarda del passat dia 26 de novembre de 2021, es va presentar aquest llibre de Jordi Fernando Aloy. La presentació, amb introducció prèvia de Maria Dolors Sàrries, va anar a càrrec de Max Turull Rubinat.

La Maria Dolors, una vegada més ens va mostrar el seu sentiment per la seva Cervera. El Max va anar explicant alguns detalls de les set dones, d'alguna manera homenatjades pel Jordi en aquest llibre. Després el Jordi, bon orador, va completar les explicacions accedint a un torn de preguntes.

Una de les homenatjades en aquest llibre és Antònia Ibarra i Cous, impressora de la Universitat de Cervera (1770-1788)¹.

El Max fa avinent una coincidència amb l'actual Impremta Minerva on també després de la mort del seu titular l'Armand Sarrate, la Montse, la seva vídua, és va fer càrrec de l'empresa que avui continuen les seves filles: Montse i Judith.

A la revista *Segarra*, Núm. 299, del mes de novembre de 2021, el Max hi publica una àmplia ressenya d'aquest llibre. (Pàg. 27).

A la revista *Segarra*, Núm. 303, del mes de març de 2022, Jordi Ferrando publica el dossier: *Antònia Ibarra i Cous (1739-1805). Directora i ànima de la impremta de la Universitat de Cervera*.

---

¹ Impressors de la Universitat de Cervera dels anys 1754 al 1788. [<https://laimpremtadecervera.cat/>. Consulta: juny 2022].

1754-1757

Manuel Ibarra

Després d'absentar-se durant un temps de Cervera, va tornar a posar-se al capdavant de la impremta, fins a la seva mort, ocorreguda el gener del 1757. 1757-1770

Maria Antònia Cous

Nascuda a Saragossa. Es va casar amb Manuel Ibarra l'any 1735 i, després d'enviudar, va administrar el taller de la Universitat fins al seu traspàs, l'any 1770. 1770-1788

Antònia Ibarra

Nascuda a Cervera el 1739. Filla de Manuel Ibarra i de Maria Antònia Cous. Arran de la mort de la seva mare, va començar a regentar el taller fins que el 1788 va demanar la jubilació. Va romandre sempre soltera.

La Negreta
i altres veus emmudides

Jordi Fernando Aloy

41

La lectura del llibre és plàcida i t'enganxa, quan comences alguna de les set històries, difícilment pots deixar de llegir-la fins a l'acabament...

Però el fet que en parlem en aquest Quadern, és que en la ficció literària del llibre, el Jordi, mentre el Professor Fines-tres té ocupada l'Antònia en la composició en grec de les Faules d'Isop, li fa agafar un descans per compondre els Goigs de Sant Magí.

... *Tan absorta i capficada la veia Finestres en l'edició grega de les Faules que un dia va demanar a Antònia que deixés les alfes i les omegues i es dedicués unes hores a compondre els Goigs de Sant Magí, perquè es desemboirés una mica i perquè l'aigua fresca i beneïda que la vara del Sant sap trobar li refresqués l'encaparrament.* (Pàg. 194).

El llibre de les Faules d'Isop va ser editat l'any 1768, doncs bé, en aquest mateix any *En la Estampa de la Pontificia y Real Universitat*, s'imprimia el *Goigs de el gloriós martyr Sant Magi*. El podem trobar reproduït en facsímil de la col·lecció de Lluís Bonet Punsoda (†15 d'octubre de 1984), a la Col. Torrell de Reus (455), on l'any 1968 s'edita a la memòria d'Enric Casanelles i Farré (Cervera, 15 de març de 1914 - Barcelona, 30 de març de 1968). També el podem trobar reproduït a *Sant Magí de la Brufaganya, Carpeta I*, editada pels Gogistes Tarragonins l'any 1990, on s'editen en facsímil dotze goigs de la col·lecció del tarragoní Daniel Ribas Ballesté (†12 de febrer de 2021). És el facsímil III.

Aquesta *Carpeta I*, s'edita en dos

formats: en un d'ells només hi ha la reproducció dels goigs, i en l'altre, al darrera, Mn Vicent Morera i Borí, Prev., rector dels Santuari de la Brufaganya, hi edita un dibuix i detalls històrics del Santuari.

El podem trobar també a la pàgina 24 del llibre *El llibre dels Goigs de Sant Magí*, de Joan Roig i Montserrat, Gogistes Tarragonins, Tarragona, 2009.

A l'opuscle *Setmana Santa 1968*, editat per la Confraria de Sant Magí Màrtir de Barcelona, hi ha una reproducció del goig de la col·lecció de Lluís Bonet Punsoda.

Almenys tenim dos llocs on es conserva aquesta edició d'aquests goigs de 1768, a la col·lecció de Lluís Bonet i a la de Daniel Ribas, tots dos ja difunts.

Aquest detall demostra fins a quin punt el Jordi fa el seguiment dels personatges descrits, doncs a l'Arxiu Comarcal de la Segarra es conserva un goig de l'any 1781, editat durant el període en que l'Antònia n'era la sobreestant.

Josep M Llobet i Portella, a l'article *Nova informació sobre l'advocació cer-verina de Sant Magí*, publicat a *Quaderns barri de Sant Magí*, Núm. 7 (Pàg. 35-36), informa de la publicació d'aquest goigs de l'any 1768.

L'any 1788, *En la Estampa de la Real, y Pontificia Universitat*, es van imprimir les *Cobles de el gloriós Sant Magí, en las quals de relata la Vida, y Martyri del Gloriós Sant*.

El Ramon M Razquin em recorda que durant aquest període es van imprimir dos edicions de les Cobles, els anys 1786 i

GOIGS
GLORIOS
SANT

DE EL
MARTYR
MAGI.

PUix Miracles cada dia
lo Senyor obra per Vos:
Ohiu al que en Vos confia
Sant Magi molt gloriós.
La Divina Omnipotencia
voigüé, que en esta Montanya
de la alta Brusaganya
fetséu aspera penitencia;
hont vos honra nit, y dia,
lo Orde de Predicadors:
Ohiu al que en Vos confia, &c.
No voigüé éstar ocultada
llum tant clara en una Cova,
predicaveu la Lley Nova,
que Jeshu-Christ nos ha dada:
molta gent sen convertia
deixant los antics errors:
Ohiu al que en Vos confia, &c.
Imperant Maximia
de Christianis perseguidor,
altre qual ell per Pretor
à Tarragona envia;
foreu qual Ovela pia
presentar al Llap ferós:
Ohiu al que en Vos confia, &c.
Dennasantvos, ell si creu
aquell Mago Encantador
rebelle al Emperador,
Christià ho responguereu;
fols un Deu la Anima mia
reconex per fons Eispós:
Ohiu al que en Vos confia, &c.

y. Ora pro nobis B. Magine.
Presta quæsumus Omnipotens Deus, ut intercedente Beato Magino Martyre tuo, & à cunctis
adversariis liberemur in corpore, & à pravis cogitationibus mundemur in mente. Per
Dominum nostrum; &c.

En la presó Vos meteren,
hont greument Vos alligeren,
mes los Angels vos obriren,
y las cadenas romperen
y tornareu dretà via
à vostra Cova gozós:
Ohiu al que en Vos confia, &c.
No tabantvos, al instant
à vostra Cova tornaren,
y al torrent Vos rofegaren,
las pedras enfingrentans
vuy la terra Rolas cria
per hont pasà vostre Cos:
Ohiu al que en Vos confia, &c.
Als queus feyan tanta gran mal
vehentlos morir de set
tragareu, com à perter
una font medicinal,
que de roca malaltia
cira al que espera en Vos:
Ohiu al que en Vos confia, &c.
Tornareu dalt à lo Cova,
y altra volta os arrastraren,
íns assi hont vos degollaren,
pera Vosno dixta pocas
Christians (obra molt pia)
enterraren vostre Cos:
Ohiu al que en Vos confia, &c.
Lo que pafina torto Mont,
que als que vareu intentar
de veistre lo vostre Cos
la villa los viu llevar,

OREMUS.
Re. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

pero luego lals tornaren
reclamantvos piados:
Ohiu al que en Vos confia, &c.
Las donas quant van de part,
invocantvos de bon cor,
las ferriu de balart,
mitigantlas lo dolor,
las ceterils feu penyadas,
yh donau lo fruyt ditós:
Ohiu al que en Vos confia, &c.
De pigota, y de la rola
foi singular Advoca,
puix als quius hant reclamat
ab voluntat fervorosa
los curau, y ab alegria
visitant lo vostre Cos:
Ohiu al que en Vos confia, &c.
Tots aquells que son trencats
hnt reclaman de bon cor,
promptament feitan curats;
ho alcança del Senyor;
cruau de llurs malaltias,
febres, cortanes, dolors;
Ohiu al que en Vos confia
Sant Magi molt gloriós.

TORNADA.
Gozau ara victorios
de JESUS Fill de MARIA:
Ohiu al que en Vos confia
Sant Magi molt gloriós.

CERVERA: En la Estampa de la Pontificia, y Real Universitat. Any 1768.

Aquests Goigs a Sant Magi, impresos a Cervera ara fa dos segles, es publicuen facsimilats a la cristiana memòria d'ENRIC CASANELLES I FERRÉ (Cervera, 15 de març 1914 - Barcelona, 30 de març 1968). Com a fill de La Segarra fou devot i confrare del sant; s'inicià en el periodisme i en l'apostolat en les files de la F. J. C. de C., i des de la secretaria dels «Amics de Gaudí» es dedicà plenament a divulgar la figura del genial arquitecte.

1788. L'edició de 1786 va ser reproduïda parcialment (Pàgines 1 i 4) en l'opuscle de la Confraria de Sant Magí Màrtir de Barcelona, editat per la Setmana Santa de 2003. També em recorda que a la Biblioteca de Catalunya es conserven les edicions dels Goigs de Sant Magí del anys 1780 i 1785. També em fa saber que al Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya, està referenciat un goig

conservat a la Biblioteca de Catalunya editat a *Cervera: en la Estampa de la Real y Pontificia Universitat, 1777*.

De moment tenim constància d'aquestes impressions relacionades amb Sant Magí, fetes sota la direcció d'Antònia Ibarra com a sobreestant, de ben segur que n'hi pot haver d'altres, però de moment: gaudim d'aquestes!

GOIGS

GLORIOS

SANT

DE EL

MARTYR

MAGI

Puix miracles cadal dia
lo Senyor obra per Vos.
Ohiu al que en Vos confia
Sant Magi molt gloriós.

La Divina Omnipotencia
volgué, que en esta Montanya
de la alta Brusfaganya
fesseu aspera penitencia
hont vos honra nit, y dia
lo Orde de Predicadors:

No volguè estar ocultada
l'hom tan clara en una Cova,
predicaveu la Lley Nova,
que Jesu Christ nos ha dada:
molta gent se convertia
dexas los antichs errors,
Ohiu al que en Vos confia, &c.

Imperant Maximia
de Christians perseguidor,
altre qual ell per Pretor
à Tarragona envià;
foreu qual Ovella pia
presentada al Llop fers:
Ohiu al que en Vos confia, &c.

Demantvos ell si ereu
aquell Mago encantador
rebelde al Emperador
Christia so respoguereu;
sols un Deu la Anima mia
regoneix per son Elpos:
Ohiu al que en Vos confia, &c.

En la presó Vos meteren,
hont greument vos alligren,
mes los Angels vos obriren,
y las cadenas romperen,
y tornareu dreta via
à vostra Cova gozós:

Ohiu al que en Vos confia, &c.
No trobantvos al instant.
à vostra Cova tornaren
y al torrent vos rosegaren
las pedras enfangrentant:
vuy la terra rosas cria
per hont passá vostre Cos:

Ohiu al que en Vos confia, &c.
Als queus feyan tan gran mal
vehentlos morir de set
tragueren com à perfet,
una font medicinal:
que de tota malaltia

cura al que espera en Vos:
Ohiu al que en Vos confia, &c.
Tornareu dalt de la Cova,
y altra volta os arraltraren
fins assi hont vos degollaren
pera Vos no ditxa poca,
Christians (obra molt pia)
enterraren vostre Cos:

Ohiu al que en Vos confia, &c.
Lo que pasma tot lo Mon
que als qui varen inten ar
de veurer lo vostre Cos,
la vulla als vareu llevar

pero luego la tornareu
reclamantvos piadós:

Ohiu al que en Vos confia, &c.
Las Donas quant vant de part
invocantvos de bon cor,
han serviu de baluart,
mitigantlas lo dolor,
y las esterils feu preñadas,
yls donau lo fruyt dixós:

Ohiu al que en Vos confia, &c.
De pigota, y de la rosa
sou singular Advocat,
puix als quius han reclamat
ab voluntat fervorosa
los curau, y ab alegria
visitant lo Vostre Cos:

Ohiu al que en Vos confia, &c.
Tots aquells que son trencats
sius reclaman de bon cor,
prontament restant curats,
ho alcançan del Senyor;
curau de llurs malalties,
febres, cortanes, dolors:
Ohiu al que en Vos confia,
Sant Magi molt gloriós.

TORNADA.

Gozán ara victoriós
de JESUS fill de MARIA;
Ohiu al que en Vos confia,
Sant Magi molt gloriós.

V. Ora pro nobis B. Magine.

R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

OREMUS.

P. Reste quesumus Omnipotens Deus, ut intercedente Beato Magino Martyro tuo, & à cunctis adversitatibus liberemur in corpore, & à pravis cogitationibus mundemur in mente. Per Dominum nostrum, &c.

CERVERA: En la Estampa de la Real, y Pontificia Universitat. Any 1781.